

СРАВНЕНИЕ МЕЖДУ БЪЛГАРИЯ И ХЪРВАТИЯ ПО ПЪТЯ КЪМ ERM II И БАНКОВИЯ СЪЮЗ НА ЕС

Калоян Симеонов¹
e-mail: kdsimeonov@phls.uni-sofia.bg

Резюме

Последното разширяване на ERM II преди юли 2020 г. бе през 2005 г. След установяването на банковия съюз на ЕС, започнало през 2014 г., е нямало разширяване на ERM II с участие на държава членка на ЕС извън еврозоната. Затова присъединяването на България и Хърватия на 10 юли 2020 г. към ERM II от една страна и към банковия съюз на ЕС чрез механизма на т. нар. тясно сътрудничество с ЕЦБ от друга, представлява специфичен интерес. Участието в тези два механизма е условие за присъединяването към еврозоната и приемането на единната европейска валута. Избраният подход на настоящото изследване е чрез методологията на сравнението да се направят някои основни изводи за пътя на двете страни към тези два важни валутни и финансови механизми на ЕС. Основната цел е да се очертаят характеристиките на присъединяването към тези механизми, което би било от полза и за останалите държави членки на ЕС извън еврозоната, когато започнат конкретни стъпки по посока приемане на еврото. Сравнението между България и Хърватия показва, че техният път към ERM II и банковия съюз на ЕС е доста идентичен. Все пак са налице и някои особености.

Ключови думи: Еврозона, ERM II, Валутнокурсен механизъм, банков съюз на ЕС

JEL: E02

Увод

Присъединяването на България към ERM II е приоритет на правителствата на страната след като тя стана част от ЕС на 1 януари 2007 г. След установяването на банковия съюз на ЕС, което започна през ноември 2014 г., приоритет за България стана и участието в него посредством механизма на тясно сътрудничество с ЕЦБ. Участието в банковия съюз е задължително за държавите членки на еврозоната, а за останалите държави членки на ЕС извън еврозоната е възможно само посредством механизма на тясно сътрудничество.

Присъединяването на България към ERM II и банковия съюз на ЕС, решенията за което бяха оповестени на 10 юли 2020 г., е безспорно един от най-големите успехи на страната през последните години. От гледна точка

¹ Доцент, доктор на политическите науки, катедра „Европеистика“, Философски факултет, Софийски университет „Св. Климент Охридски“

на процеса на европейска икономическа и финансова интеграция, спокойно може да се твърди, че това е и най-големият успех за България след нейното присъединяване към ЕС.

Хърватия също пое по пътя на участие в ERM II и банковия съюз на ЕС. В публичното пространство в България се появиха всякакви твърдения: че България е поела много повече и несъразмерни ангажименти в сравнение с Хърватия; че тя не е била третирано равноправно с Хърватия и много други. За да отговорим на тези твърдения, в настоящия анализ ще направим кратко сравнение на пътя на България и Хърватия към ERM II и банковия съюз на ЕС.

Един от най-важните въпроси през последните години, когато става дума за присъединяване към ERM II и банковия съюз на ЕС, това е поставянето на условие за едновременно присъединяване към двата механизма. В литературата въпросът за обвързването на участие в ERM II с участие в банковия съюз се разглежда сравнително отскоро, тъй като това е нова тема, възникнала през последните няколко години. Интерпретациите на този въпрос са сравнително противоречиви, в зависимост от авторите на анализите. Съвсем логично, Европейската комисия в своя последен Конвергентен доклад от 2020 г. аргументира необходимостта от подобно обвързване. Анализите в някои държави извън еврозоната, в т.ч. в Чехия, са на обратния полюс и смятат, че не трябва да се прави подобна връзка.

Сравнение по дати на процеса на присъединяване на България и Хърватия към ERM II и банковия съюз на ЕС

Ако сравним процеса на присъединяване на България и Хърватия към ERM II и банковия съюз на ЕС, ще видим че той е много сходен за двете страни. Единствената по-съществена особеност е, че България започна този процес една година по-рано от Хърватия, в средата на 2018 г. Докато Хърватия започна официално този процес в средата на 2019 г.

Процесът започва с подаването на писмо за намерение за участие в ERM II и банковия съюз на ЕС, подписано от Министерство на финансите и централната банка на съответната страна. България изпрати подобно писмо на 29 юни 2018 г., само ден преди да приключи нейното първо Председателство на Съвета на ЕС. На 12 юли 2018 г. Еврогрупата излезе с Изявление за участието на страната в ERM II. По този начин въпросът за присъединяването на България към ERM II и банковия съюз на ЕС за пръв път бе поставен официално в дневния ред на ЕС.

Следващите етапи от процеса на присъединяване на България към ERM II и банковия съюз на ЕС бяха: изпращане на писмо с официално искане за установяване на тясно сътрудничество между ЕЦБ и БНБ; изготвяне и при-

емане на национални правни мерки с цел подготовката на тясното сътрудничество с ЕЦБ, подготовка и завършване от ЕЦБ на цялостната оценка на определени кредитни институции и нейното одобрение от БНБ.

Този процес за Хърватия започна около една година по-късно, като страната подаде на 4 юли 2019 г. писмо за намерение за участие в ERM II и банковия съюз на ЕС, подписано от МФ и управителя на Хърватската народна банка. Само четири дни по-късно Еврогрупата публикува Изявление за потенциалното участие на Хърватия в ERM II. Следващите стъпки са идентични с описаните за България.

Постепенно Хърватия догони България по пътя към нейното присъединяване към ERM II и банковия съюз на ЕС. Това спомогна ЕЦБ да вземе едновременно Решения за установяване на тясно сътрудничество с Българска народна банка и Хърватската народна банка, което стана на 24 юни 2020 г.

Решението за присъединяването на двете страни към Валутнокурсския механизъм II на ЕС (Exchange rate Mechanism II – ERM II) бе прието и оповестено на 10 юли 2020 г., което е ключова дата за процеса на европейска интеграция както за България, така и за Хърватия. Началото на прекия надзор от ЕЦБ върху значимите кредитни институции в България и Хърватия е обявено за 1 октомври 2020 г.

Повече информация и сравнение по дати на процеса на присъединяване на България и Хърватия към ERM II и банковия съюз на ЕС е представена в таблица 1.

Таблица 1: Сравнение по дати на подготовката за ERM II и банковия съюз на ЕС (България и Хърватия)

	България	Хърватия
	1	2
Писмо за намерение за участие в ERM II и банковия съюз на ЕС, подписано от МФ и централната банка на страната	29 юни 2018 г.	4 юли 2019 г.
Изявление на Еврогрупата за участието на страната в ERM II	12 юли 2018 г.	8 юли 2019 г.
Писмо с официално искане за установяване на тясно сътрудничество между ЕЦБ и съответната централна банка	18 юли 2018 г.	27 май 2019 г.

Продължение

	1	2
Приемане на национални правни мерки с цел подготовката на тясното сътрудничество с ЕЦБ	13 декември 2018 г. и 6 февруари 2020 г.	12 юли 2019 и 7 април 2020 г.
Завършване от ЕЦБ на цялостната оценка на определени кредитни институции и нейното одобрение от централната банка на съответната страна	25 юли 2019 г.	5 юни 2020 г.
Уведомяване от ЕЦБ за предварителната оценка за искането за тясно сътрудничество.	16 юни 2020 г.	16 юни 2020 г.
Отговор от съответната страна, изразяващ съгласие с оценката на ЕЦБ и отказ за представяне на становище.	18 юни 2020 г.	20 юни 2020 г.
Решение на ЕЦБ за установяване на тясно сътрудничество със съответната централна банка	24 юни 2020 г.	24 юни 2020 г.
Оценка на Европейската комисия за изпълнението на ангажиментите, които попадат в нейните компетенции	8 юли 2020 г.	8 юли 2020 г.
Писмо от двете страни с ангажименти в периода след присъединяване към ERM II	9 юли 2020 г.	9 юли 2020 г.
Присъединяване към ERM II и банковия съюз на ЕС	10 юли 2020 г.	10 юли 2020 г.
Начало на прекия надзор от ЕЦБ върху значимите кредитни институции в страната	1 октомври 2020 г.	1 октомври 2020 г.

Източник: Разработено от автора по Европейската централна банка (2020b), Европейска централна банка (2020c).

В заключение, независимо че България стартира една година по-рано присъединяването към ERM II и банковия съюз на ЕС в сравнение с Хърватия, се вижда, че двете страни имат напълно сходен процес на присъединяване към двата механизма на ЕС. Решенията за тяхното присъединяване както към ERM II, така и към банковия съюз на ЕС посредством механизма на тясно сътрудничество с ЕЦБ, се вземат едновременно от институциите на ЕС.

Сравнение по политики, осъществявани от България и Хърватия

За да анализираме до каква степен процесът на присъединяване на България и Хърватия към ERM II и банковия съюз на ЕС е идентичен, следва да анализираме и доколко са идентични политиките на двете страни в този процес.

Най-важният политически ангажимент е този за участие в Единния надзорен механизъм на банковия съюз на ЕС най-късно към датата на присъединяване към ERM II. Подобен ангажимент не е разписан в правото на ЕС, поради което това се превръща по-скоро като политическо условие за участие във Валутнокурсския механизъм II на ЕС. Както България, така малко по-късно и Хърватия поемат подобен ангажимент за едновременно присъединяване към ERM II и банковия съюз на ЕС.

Присъединяването към Единния надзорен механизъм е тясно обвързано и с едновременното участие в Единния механизъм за реструктуриране на банковия съюз на ЕС. Това от своя страна задължава и съответната страна да внесе част от вноските на националния си фонд за реструктуриране в Единния фонд за реструктуриране на банковия съюз.

Процесът на присъединяване към ERM II и банковия съюз на ЕС е свързан както с поемане на списък с допълнителни ангажименти в периода преди присъединяване към ERM II (pre-ERM II commitments), така и със съгласие за поемане на допълнителни ангажименти към момента на присъединяване към ERM II (post-ERM II commitments), които следва да се изпълнят до началото на участието на страните в еврозоната. Тези ангажименти ще бъдат разгледани по-подробно в следващите раздели на настоящия анализ.

Ако анализираме данните от таблица 2 по-долу, ще видим, че между България и Хърватия има две специфични особености, които ги отличават в процеса на тяхното присъединяване към ERM II и банковия съюз на ЕС:

- В България бе установен капиталов недостиг за две от оценяваните от ЕЦБ банки (от общо 6 оценявани по-значими банки), докато за оценяваните пет по-значими банки в Хърватия не бе установен капиталов недостиг в нито една от тях.
- Процесът на присъединяване на България към ERM II и банковия съюз на ЕС е обвързан с реформите съгласно механизма за сътрудничество и проверка, докато за Хърватия няма подобно обвързване, защото при присъединяването на тази страна към ЕС подобен механизъм на проверка не е налаган.

Друга специфична особеност, която се прилага и за двете страни е, че в Изявленията на Еврогрупата съответно от юни 2018 г. и юли 2019 г. се посочва изрично, че с останалите държави членки на ЕС извън еврозоната, които се стремят за участие в ERM II, ще бъде приет сходен подход, какъвто се прилага за България и Хърватия.

Таблица 2: Сравнение между България и Хърватия по политики за участие в ERM II

	България	Хърватия
Ангажимент за участие в Единния надзорен механизъм на банковия съюз на ЕС най-късно към датата на присъединяване към ERM II	Да	Да
Ангажимент за участие и в Единния механизъм за реструктуриране на банковия съюз от датата на установяване на тясно сътрудничество	Да	Да
Задължение за внасяне на част от вноските на националния фонд за реструктуриране в Единния фонд за реструктуриране на банковия съюз	Да	Да
Поемане на списък с допълнителни ангажименти в периода преди присъединяване към ERM II (pre-ERM II commitments)	Да	Да
Съгласие за поемане на допълнителни ангажименти към момента на присъединяване към ERM II (post-ERM II commitments)	Да	Да
Брой на оценяваните банки от страна на ЕЦБ	6	5
Брой на банките, за които ЕЦБ установява наличие на капиталов недостиг.	2	0
Общ капиталов недостиг при оценката от ЕЦБ	314,7 млн. евро	0
Установяване на суап линия между ЕЦБ и централната банка за осигуряване, при необходимост, на ликвидност в евро	Да	Да
Призив от Еврогрупата за цялостно прилагане на реформите съгласно механизма за сътрудничество и проверка.	Да	Не
Оценка от ЕЦБ и ЕК съгласно техните компетентности на ангажиментите, които са поели страните преди присъединяване към ERM II (pre-ERM II commitments)	Да	Да
Изявление на Еврогрупата, че с останалите държави членки на ЕС извън еврозоната, които се стремят за участие в ERM II, ще бъде приет сходен подход.	Да	Да

Източник: Council of the EU (2018), Council of the EU (2019), European Central Bank (2019), European Central Bank (2020), Европейска централна банка (2020a).

Може да бъде направен извод, че политиките на България и Хърватия в процеса на тяхното присъединяване към ERM II и банковия съюз на ЕС, както и тяхното прилагане, е много сходно. Единствените специфични особености са обвързването на процеса на присъединяване на България към еврозоната с механизма за сътрудничество и проверка (какъвто механизъм никога не е налаган на Хърватия), както и обстоятелството, че за две банки в България бе регистриран капиталов недостиг, който те следваше да попълнят.

Сравнение на ангажиментите, преди участието в ERM II

В българското обществено пространство се появиха твърдения, че единствено България е поела конкретни ангажименти в периода преди присъединяването на страната към ERM II. За да опровергаем тези твърдения, в таблица 3 са посочени изчерпателно ангажиментите, които България и Хърватия са поели да изпълнят преди тяхното присъединяване към Валутния механизъм II.

Таблица 3: Ангажименти на България и Хърватия преди участието в ERM II (pre-ERM II commitments)

	България	Хърватия
1.	Участие в банковия съюз на ЕС най-късно към дата на участие в ERM II	Участие в банковия съюз на ЕС най-късно към дата на участие в ERM II
2.	Мерки в областта на макропруденциалния надзор	Мерки в областта на макропруденциалния надзор
3.	Мерки в сферата на небанковия надзор	
4.	Подобряване на рамката на несъстоятелността	
5.	Мерки в сферата на борбата срещу изпирането на пари и финансирането на тероризма	Мерки в сферата на борбата срещу изпирането на пари и финансирането на тероризма
6.	Модернизиране на рамката за управление на държавните предприятия	Модернизиране на рамката за управление на държавните предприятия
7.		Подобряване на събирането, генерирането и разпространението на статистически данни
8.		Намаляване на административната и финансова тежест

Източник: Ministry of Finance, Bulgarian National Bank (2018), Ministry of Finance, Croatian National Bank (2019), Министерски съвет, (2018), Стайков (2020).

Както вече стана ясно, основният ангажимент е участие в банковия съюз на ЕС най-късно към датата на участие в ERM II. Но това не е единственото условие, което България и Хърватия следваше да изпълнят преди да се присъединят към Валутнокурсвия механизъм II на ЕС. Друго изискване, което те приеха и изпълниха, това е да въведат по-детайлни национални рамки по отношение на макропруденциалния надзор върху банковите институции.

Както България, така и Хърватия следваше да изпълнят също така и мерки в сферата на борбата срещу изпирането на пари и финансирането на тероризма, които се изразяват в приемане и стриктно прилагане на правилата на ЕС в тази сфера. Друг общ ангажимент на двете страни е приемане на действия, с които да се модернизира рамката за управление на държавните предприятия.

Двете страни приеха съответно и други ангажименти, които се различаваха по отношение на всяка една от страните. За България това бяха мерки по отношение на небанковия сектор (в т.ч. в областта на застраховането) и подобряване на рамката на несъстоятелността. За Хърватия това са мерки за подобряване на събирането, генерирането и разпространението на статистически данни, както и създаване на условия за намаляване на административната и финансова тежест в страната.

От анализа на данните за предварителните ангажименти, които поеха България и Хърватия преди присъединяването към ERM II (pre-ERM commitments) могат да се направят следните основни изводи:

Всяка от двете страни пое ангажименти в общо шест основни области на политиката, които на пръв поглед нямат пряко отношение към присъединяването към ERM II, но в действителност са свързани с модернизиране на управлението на икономиката и на финансовия сектор. С което се осигурява и по-плавен преход за бъдещото приемане на единната европейска валута.

Ангажиментите, които поеха двете страни, не са напълно идентични, въпреки че повечето от тях се повтарят и са едни и същи. Някои от ангажиментите са различни за всяка една от двете страни, като се отчитат техните специфични особености и нужда от структурни реформи.

Общият извод е, че ЕС и неговите институции са приели подход на равнопоставено третиране на България и Хърватия по пътя на тяхното присъединяване към ERM II и банковия съюз на ЕС. Същият подход се очаква ЕС да предприеме и по отношение на останалите държави членки извън еврозоната, когато те започнат своето присъединяване към тези механизми.

Сравнение на ангажиментите след началото на участие в ERM II

Същият подход на равнопоставено третиране на България и Хърватия се прилага и по отношение на ангажиментите, които двете страни са приели след тяхното присъединяване към ERM II (post-ERM II commitments).

След като институциите на ЕС, основно Европейската комисия и Европейската централна банка, излязоха с положителни становища за изпълнението на предварителните ангажименти (pre-ERM II commitments, виж European Commission (2020)), на 10 юли 2020 г. бе обявено тяхното присъединяване към ERM II и банковия съюз на ЕС, като за банковия съюз (по-специално за Единния надзорен механизъм) ЕЦБ бе взела своето решение няколко дена по-рано. Последващите ангажименти (post-ERM II commitments) следва да се изпълняват в двете страни в периода между датата на членство в ERM II и преди тяхното присъединяване към еврозоната. Тези ангажименти са представени в таблица 4 по-долу.

Прави впечатление, че повечето от тези ангажименти са общи за двете страни. Както България, така и Хърватия, следва да предприемат допълнителни реформи и действия в следните области:

- Управлението на публичните предприятия и спазване на Насоките на Организацията за икономическо сътрудничество и развитие (ОИСР) в тази сфера. Европейският съюз няма детайлно развито законодателство относно управлението на публичните предприятия, като интересното в случая е, че ЕС се позовава на международни стандартни и добри практики, каквито са Насоките на ОИСР в тази област.
- Предприемане на мерки за подобряване на рамката за несъстоятелност. ЕС и в тази сфера няма детайлно развито законодателство. Дори липсата на подобно общо законодателство за държавите членки на ЕС се отчита като едно от предизвикателствата пред завършването на Икономическия и паричен съюз на ЕС (Европейска комисия, 2015, с. 15). Като тук също е налице любопитен момент по отношение на този ангажимент – ЕС се стреми да налага по-добри стандарти на управление на икономиката (в случая по отношение на процедурите за несъстоятелност), въпреки че в тази сфера няма още задължителни норми на ниво ЕС за всички негови държави членки.
- Подобряване на рамката за мерките срещу изпирането на пари след въвеждането в националното законодателство на петата директива на ЕС в тази сфера. Една част от тези мерки е за по-добро управление на рисковете в тази област, като целта е усилията да се насочат срещу най-рисковите дейности и практики, които са свързани с пране на пари и финансиране на тероризъм.

При приемането на последващи ангажименти от България и Хърватия (post-ERM II commitments) все пак има и някои специфични особености, които се различават за всяка една от страните. Като по-слабо място при подготовката за присъединяване към еврозоната институциите на ЕС са отличили за България подобряването на устойчивостта на небанковия сектор в страната.

При анализа на конкретните мерки, които страната е поела да извърши, прави впечатление, че акцентът отново е върху застрахователния сектор.

За разлика от България, при Хърватия като по-специфичен проблем е отчетена необходимостта от намаляване на административната и финансовата тежест върху икономиката. Според поетите от страната ангажименти, това следва да стане чрез по-нататъшно опростяване на административните процедури и ограничаване на парафискалните и неданъчни разходи.

Таблица 4: Последващи ангажименти на България и Хърватия (post-ERM II commitments)

	България	Хърватия
1.	Осигуряване на устойчивост на небанковия финансов сектор в България.	Намаляване на административната и финансовата тежест върху икономиката чрез по-нататъшно опростяване на административните процедури и ограничаване на парафискалните и неданъчни разходи.
2.	Гарантиране на навременното и ефективно прилагане на новоприетия Закон за публичните предприятия. Осигуряване поемането на правомощията и компетенциите от Агенцията за публичните предприятия и контрол, които са разписани в този закон.	Подобряване на корпоративното управление на публичните предприятия, чрез ревизиране и приравняване на правилата и практиките, в съответствие с Насоките на ОИСП в тази сфера.
3.	Прилагане на пътната карта за подобряване на рамката за несъстоятелност.	Укрепване на националната рамката в областта на несъстоятелността.
4.	Подобряване на рамката за мерките срещу изпирането на пари след въвеждането в националното законодателство на петата директива на ЕС в тази сфера	Подобряване на рамката за мерките срещу изпирането на пари след въвеждането в националното законодателство на петата директива на ЕС в тази сфера.

Източник: Ministry of Finance, Bulgarian National Bank (2020), Ministry of Finance, Croatian National Bank (2020a, 2020b), Стайков (2020).

В заключение, както България, така и Хърватия са поели конкретни ангажименти за периода между датата на членство в ERM II и бъдещото решение за тяхното присъединяване към еврозоната. Както ясно се вижда от списъка от ангажименти, те нямат пряко отношение към Маастрихтските конвен-

гентни критерии за инфлация, лихвени проценти, държавен дълг, бюджетен дефицит и валутнокурсва стабилност. В същото време, те са свързани със структурни реформи в икономиката и финансовия сектор на страните, чието модернизиране със сигурност ще спомогне и за по-плавното приемане от тях на единната европейска валута. Затова и тези ангажименти са част от анализа и въпросите, които се обсъждат основно от държавата кандидат за еврозоната от една страна, и от друга от Европейската централна банка и Европейската комисия.

Заклучение

България и Хърватия поеха сравнително по едно и също време по пътя за присъединяване към ERM II, банковия съюз на ЕС и еврозоната. България започна формално процеса една година по-рано, но двете страни се присъединиха едновременно към ERM II (наричан често преддверието на еврозоната) и банковия съюз на ЕС в средата на 2020 г.

Процесът на присъединяване на двете страни към ERM II представлява особен интерес, защото това е първото разширяване на Валутнокурсвия механизъм II на ЕС след 2005 г., когато последно Словакия стана част от него. Оттогава много неща се промениха в ЕС, в т.ч. и след избухването на световната икономическа и финансова криза, която се пренесе в ЕС и еврозоната. Едно от тях е въвеждането на банковия съюз на ЕС, в т.ч. посредством Единен надзорен механизъм и Единен механизъм за реструктуриране на банковите институции. Имено поради тази връзка, присъединяването към ERM II се очаква оттук нататък да бъде съпътствано и с някои допълнителни условия, като например едновременно участие на страните в банковия съюз на ЕС. По този начин те ще трябва да бъдат част от този съюз още преди да са се присъединили към еврозоната, където той е задължителен. Всички тези ангажименти осигуряват по-плавен преход при приемането на единната европейска валута.

България и Хърватия приеха сравнително идентични ангажименти в периода преди присъединяването към ERM II (pre-ERM II commitments) и периода след началото на участие в този механизъм (post-ERM II commitments). Независимо от това, някои от ангажиментите за двете страни са специфични. Идеята е да има една обща рамка, но да се отчитат и специфичните особености и нужди от структурни реформи за всяка една от страните.

Европейският съюз прилага стриктно принципа на равнопоставеност по отношение на България и Хърватия по пътя им към присъединяване към ERM II, банковия съюз на ЕС и еврозоната. Същият подход се очаква да бъде приложен и по отношение на бъдещите присъединявания към тези механизми за другите държави членки на ЕС извън еврозоната.

Използвана литература

- Европейска комисия. (2015). Завършване на Европейския икономически и паричен съюз, Доклад на Жан-Клод Юнкер в тясно сътрудничество с Доналд Туск, Йерун Дейселблум, Марио Драги и Мартин Шултс. (Evropeyska komisija, 2015, Zavarshvane na Evropeyskia ikonomicheski i parichen sayuz, Doklad na Zhan-Klod Yunker v tyasno satrudnichestvo s Donald Tusk, Yerun Deyselblum, Mario Dragi i Martin Shults).
- Европейска централна банка. (2020a). Какво представляват линиите за валутен суап?, актуализация на информацията към 22 април [online], (Evropeyska tsentralna banka, 2020a, Kakvo predstavlyavat liniite za valuten suap?, aktualizatsia na informatsiyata kam 22 april), available at: https://www.ecb.europa.eu/explainers/tell-me-more/html/currency_swap_lines.bg.html (accessed 20 August 2020)
- Европейска централна банка. (2020b). Решение (ЕС) 2020/1015 на Европейската централна банка от 24 юни 2020 г. за установяване на тясно сътрудничество между Европейската централна банка и Българската народна банка (ЕЦБ/2020/30), Официален вестник на Европейския съюз, L1 224/1. (Evropeyska tsentralna banka, 2020b, Reshenie (ES) 2020/1015 na Evropeyskata tsentralna banka ot 24 yuni 2020 g. za ustanovyavane na tyasno satrudnichestvo mezhdu Evropeyskata tsentralna banka i Balgarskata narodna banka (ETsB/2020/30), Ofitsialen vestnik na Evropeyskia sayuz, L1 224/1).
- Европейска централна банка. (2020c). Решение (ЕС) 2020/1016 на Европейската централна банка от 24 юни 2020 г. за установяване на тясно сътрудничество между Европейската централна банка и Hrvatska narodna banka (ЕЦБ/2020/31), Официален вестник на Европейския съюз, L1 224/1. (Evropeyska tsentralna banka, 2020c, Reshenie (ES) 2020/1016 na Evropeyskata tsentralna banka ot 24 yuni 2020 g. za ustanovyavane na tyasno satrudnichestvo mezhdu Evropeyskata tsentralna banka i Hrvatska narodna banka (ETsB/2020/31), Ofitsialen vestnik na Evropeyskia sayuz, L1 224/1).
- Министерски съвет. (2018). План за действие, включващ мерки за изпълнение на намеренията на Република България за присъединяване към Валутния механизъм II (ERM II) и към Банковия съюз, приет на 22 август 2018 г., (Ministerski savet, 2018, Plan za deystvie, vklyuchvasht merki za izpalnenie na namereniyata na Republika Bulgaria za prisaedinyavane kam Valutnia mehanizam II (ERM II) i kam Bankovia sayuz, priet na 22 avgust 2018 g.), available at: <https://www.minfin.bg/bg/1291> (accessed 20 August 2020)
- Стайков, К. (2020). ERM II – нова глава за България в ЕС, Институт за пазарна икономика, София [online], (Staykov, K. (2020). ERM II – nova glava za

- Bulgaria v ES, Institut za pazarna i ekonomika, Sofia), available at: <https://ime.bg/bg/articles/erm-ii-nova-glava-za-bylgariya-v-es/>
- Council of the EU. (2018). Statement of the Eurogroup on Bulgaria's path towards ERM II participation, Brussels.
- Council of the EU. (2019). Statement of the Eurogroup on Croatia's path towards ERM II participation, Brussels.
- European Central Bank. (2019). ECB concludes comprehensive assessment of six Bulgarian banks.
- European Central Bank. (2020). ECB concludes comprehensive assessment of five Croatian banks.
- European Commission. (2020). Letter from Valdis Dombrovskis and Paolo Gentiloni to the President of the Eurogroup regarding assessment of pre-commitments 3 to 6 taken by the Republic of Bulgaria in view of its participation in ERM II, 8 July, Ares(2020)s4125443.
- Ministry of Finance, Bulgarian National Bank. (2018). Letter from the Minister of Finance and the Governor of the Bulgarian National Bank to the Eurogroup, Sofia, 29 June 2018.
- Ministry of Finance, Bulgarian National Bank. (2020). Letter from the Minister of Finance of the Republic of Bulgaria and the Governor of the Bulgarian National Bank to the President of the Eurogroup, Sofia, 9 July 2020.
- Ministry of Finance, Croatian National Bank. (2019). Letter from the Minister of Finance and the Governor of the Croatian National Bank to the Eurogroup, Zagreb, 4 July 2019.
- Ministry of Finance, Croatian National Bank. (2020a). Letter from the Minister of Finance of the Republic of Croatia and the Governor of the Croatian National Bank to the President of the Eurogroup, Zagreb, 9 July 2020.
- Ministry of Finance, Croatian National Bank. (2020b). Republic of Croatia's Action Plan for Joining the Exchange Rate Mechanism II (ERM II) and the Banking Union, July.

COMPARISON BETWEEN BULGARIA AND CROATIA IN THEIR ROAD TOWARDS ERM II AND THE BANKING UNION OF THE EU

Assos. Prof. Kaloyan Simeonov, Dr. Habil
European Studies Department
Faculty of Philosophy
Sofia University „St. Kliment Ohridski“
e-mail: kdsimeonov@phls.uni-sofia.bg

Abstract

The last ERM II accession before July 2020 was in 2005. After the establishment of the Banking Union of the EU, starting from 2014, there was no enlargement of ERM II by EU Member State that is outside the Euro area. Therefore, the accession on 10 July 2020 of Bulgaria and Croatia to the ERM II on one hand and to the Banking Union on the other hand through the mechanism of the so-called close cooperation with the ECB represents a particular interest. The participation in these two mechanisms is a precondition for the accession to the Euro area and the adoption of the single currency. The comparison between the two countries shows that their path to the ERM II and the Banking Union is quite similar. However, there are also few peculiarities.

Key words: Euro Area, ERM II, Exchange Rate Mechanism, Banking Union of the EU

JEL: E02